

2

Algemene politieke beschouwingen

Aan de orde zijn de **algemene politieke beschouwingen naar aanleiding van de Miljoenennota voor het jaar 2014 (33750)**.

De voorzitter:

Ik heet de minister-president, de ministers en de staatssecretarissen van harte welkom.

Ik heb bericht van verhindering ontvangen van de minister van Buitenlandse Zaken en van de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking wegens verplichtingen in het buitenland. Ik heb ook een bericht van verhindering ontvangen van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Hij volgt dit debat vanaf zijn ziekbed. Wij wensen hem van harte beterschap.

Ik heet de mensen op de publieke tribune en de mensen die dit debat via het internet of de televisie volgen van harte welkom. Voor het publiek geef ik nog even snel een uitleg van de procedure. Alle fractievoorzitters zullen vandaag hun visie geven op het voorgenomen kabinetsbeleid. De spreektijden zijn door Kamer vastgesteld volgens een schema waarbij de grootte van de fractie de hoeveelheid minuten bepaalt die mag worden gesproken. Interrupties gaan niet van de spreektijd af. Het is een belangrijk debat. Daarom stel ik voor dat een interruptie in principe bestaat uit een vraag en twee vervolgvragen. Minder mag natuurlijk altijd. Morgen zal de minister-president namens het gehele kabinet zijn reactie geven op de vandaag gestelde vragen.

De fractievoorzitter van de grootste oppositiepartij zal als eerste spreken. Ik geef het woord aan de heer Wilders van de PVV.

De heer Wilders (PVV):

Voorzitter. Ik heb, zoals u net al zei, maar liefst een halfuur spreektijd gekregen, maar ik heb daar maar een paar minuten van nodig. Ik kan namelijk heel kort zijn. Nederland heeft genoeg, schoon genoeg, van dat afbraakkabinet. Nederland heeft genoeg van al die belastingverhogingen. Nederland heeft genoeg van de PvdA en van de VVD. Nederland heeft genoeg van premier Rutte. De minister-president heeft al zijn verkiezingsbeloftes gebroken en hij komt met wereldvreemde oplossingen. Hij zegt tegen de mensen: koop een nieuw huis, koop een nieuwe auto. Maar niemand heeft geld, want hij legt belastingverhoging na belastingverhoging op. Hij leert niet van zijn fouten en gaat koppig door op de verkeerde weg.

Meer dan 80% van alle Nederlanders heeft geen enkel vertrouwen meer in dit kabinet. Zelfs zijn eigen achterban vindt dat de heer Rutte de crisis alleen maar verergert. Onder een artikel over de Miljoenennota op de website van de VVD zelf staan bijna 1.000 reacties. Ik kan ze niet allemaal in die paar minuten voorlezen, dus ik citeer er twee. Iemand schrijft op de VVD-website: "Maar dit is niet meer mijn partij, dit is de partij van belastingverhogingen, onbepert geld geven aan Europa en van nivellering." Een ander schrijft: "Eerst €1000 beloven voor de werkenden en ze nu

€2000 afpakken. Het loont niet meer om te gaan werken. Rutte is de grootste mislukking aller tijden. Mijn stem krijgen ze nooit meer (...)."

De coalitiepartijen verliezen in één jaar tijd van de 79 zetels die ze samen hebben maar liefst 50 zetels in sommige peilingen. 50 zetels! Dat is historisch laag, een groot verlies. Dat is ook begrijpelijk, want — ik kan het niet genoeg herhalen — het kabinet, u met z'n allen daar, heeft Nederland kapotgemaakt. Al onze buurlanden doen het stukken beter dan Nederland. Dit kabinet moet weg. Het is niet alleen maar een economische crisis waarin ons land zich bevindt, maar het is ook een vertrouwenscrisis die we in Nederland hebben, een Ruttecrisis, zo u wilt. Mensen geloven en vertrouwen de premier en zijn ploeg niet meer. Ook mijn fractie, de PVV-fractie, heeft geen greintje vertrouwen meer in deze minister-president. Wij staan daarin niet alleen. Ook die duizenden mensen die afgelopen zaterdag naar Den Haag kwamen om met ons te demonstreren tegen dit kabinet, vertrouwen het niet meer. Datzelfde geldt voor die duizenden mensen die wij tijdens onze verzetstour het afgelopen jaar overal in Nederland ontmoetten en voor die meer dan 120.000 mensen die tekenden op onze website Teken verzet aan. Ik heb hier 1.000 handtekening bij mij. Dit pakket bevat 1.000 handtekeningen, 1.000 van de 122.000 handtekeningen van mensen die verzet hebben aangetekend tegen dit kabinet. Op de gang staan nog een paar karren vol. Die worden nu door onze medewerkers daarnaartoe gereden. Ik vraag u, voorzitter, om dit pakket met 1.000 handtekeningen aan de minister-president te geven. Ik vraag de minister-president of hij op z'n minst de beleefdheid heeft om ook de karren die buiten staan, dadelijk nog in ontvangst te nemen.

De voorzitter:

De bode zal het pakket aan de minister-president overhandigen. Ik schors echter niet de vergadering zodat de minister-president naar buiten kan.

De heer Wilders (PVV):

Dat is wel een goed idee. Ik vrees alleen dat de minister-president dan ook weer terugkomt, en dat is weer een minder goed idee.

(Hilariteit)

De heer Wilders (PVV):

Voorzitter. Deze mensen, en ook heel veel mensen thuis die nu tv zitten te kijken, hebben eigenlijk maar één heldere boodschap aan de minister-president: "Bied uw ontslag aan. Stap op, ga naar huis. U hebt Nederland naar de rand van de afgrond gebracht. Wij hebben geen vertrouwen meer in u. U maakt het alleen maar erger. Alstublieft, stop ermee, houd ermee op. Genoeg is genoeg." De Partij voor de Vrijheid luistert naar deze mensen. Wij gaan dit afbraakkabinet niet helpen om de portemonnee van Nederlanders nog verder leeg te roven. Wij maken onszelf ook niet medeplichtig door te gaan onderhandelen, waardoor dit kabinet kan blijven zitten. Wij voeren keihard oppositie tegen dit rampkabinet, dat alleen maar ellende heeft gebracht, ellende brengt en nog meer ellende zal brengen. Wij gaan ook geen — hoe zal ik het noemen? — Buma'tje doen en zeggen: weet je wat, pak de helden in de zorg maar aan, pak hun salaris af, haal de werkloosheidsbe-

zuinigingen maar wat naar voren en schuif dat geld maar door. Het was niet alleen de heer Buma. Alle partijen die vorig jaar tekenden voor Kunduz, dat sommigen het Voorjaarsakkoord noemen, het CDA, D66, de ChristenUnie, GroenLinks, zetten hun handtekening onder een akkoord dat 9 miljard aan belastingverhogingen bevatte voor burgers en bedrijven. Die partijen plukten geld uit de portemonnee van al die mensen. En nu komen ze met tegenbegrotingen om de lasten ietsjes te verlichten. Wat een hypocrisie. Het is alsof je eerst €1.000 uit iemands portemonnee pakt, daar spijt van krijgt en vervolgens €100 teruggeeft. Het is te little en het is te late. Hun tegenbegrotingen zijn dan eigenlijk ook geen tegenbegrotingen, maar sollicitatiebrieven. Het zijn "wij willen o zo graag op het pluche"-begrotingen. Als groupies bij een concert van een tienerband lopen ze elkaar vliegen af te vangen: "Zag je het? Mark keek naar mij toen ik net met mijn tegenbegroting kwam. Echt waar! Hij keek naar mij! Zou hij het met mij willen doen?" Dat vragen zij zich af.

De heer **Roemer** (SP):

Ik heb met interesse geluisterd naar het lijstje, met onder andere het Kunduzakkoord. Ik denk dat wij die kritiek wel delen, maar vergeet de heer Wilders op zijn lijstje niet één ding? Was hij niet zelf de architect van Rutte I? Heeft hij zijn handtekening niet gezet onder 6 miljard lastenverzwaringen door Rutte I, 8 miljard aan bezuinigingen op de sociale zekerheid en de zorg en de aanschaf van twee testtoestellen van de JSF? Was het niet eerlijk geweest om dat er gewoon bij te zeggen?

De heer **Wilders** (PVV):

Wij hebben inderdaad getekend voor Rutte I. Wij hebben toen verantwoordelijkheid willen nemen, wat de SP nooit heeft gedaan; ik hoop ook dat de SP daar nooit toe in de gelegenheid wordt gesteld. Los daarvan hebben wij wel geweten wanneer het genoeg was. Het was nog in een tijd van economische groei, een tijd zonder massawerkloosheid. Op het moment dat de heer Rutte samen met het CDA van plan was om opnieuw met 15 miljard aan te komen — dat hebben we vorig jaar in het Catshuis gezien — hebben wij het lef gehad om te zeggen: nee, genoeg is genoeg; dat gaan we niet doen; Rutte I was genoeg en daar kan geen cent bij; doe dat maar met iemand anders. Dat is het eerlijke antwoord en dat is het antwoord dat ik u geef.

De heer **Roemer** (SP):

Volgens mij heeft de heer Wilders de feiten over de beginperiode van Rutte I niet helemaal op een rijtje. Het feit blijft dat hij zijn handtekening heeft gezet onder lastenverzwaringen van 6 miljard, bezuinigingen van 8 miljard en de aanschaf van twee testtoestellen. Als het erop aankomt en als de heer Rutte zich bij de heer Wilders meldt, tekent hij dus ook gewoon bij het kruisje. Wat dat betreft, staat hier gewoon een geblondeerde mijnheer Pechtold.

(Hilariteit)

De heer **Wilders** (PVV):

Ik vind het niet erg dat de heer Roemer de heer Pechtold complimentjes geeft.

(Hilariteit)

De heer **Wilders** (PVV):

Dat mag; ik zie hem ook glunderen met die vergelijking. Dat gun ik hem; die Pechtold is een aardige man. Alle gekheid op een stokje: het is natuurlijk onzin wat de heer Roemer zegt. Om te beginnen, was het geen 6 miljard, want er zat — dat is een technisch verhaal — voor 3 miljoen een financieringsschuif in van premie naar eigen risico. Het was dus 3 miljard. Die 3 miljard is niet te vergelijken met de tientallen miljarden die er daarna met Kunduz, met het Catshuis, met het voorjaarsakkoord en met Rutte II zijn gekomen. Daar hebben wij als enigen nee tegen gezegd. Dat vinden wij nog steeds het beste.

Voor ons dus geen slappe handreikingen, geen zoete broodjes en zeker geen hypocriet gedrag. Dit kabinet moet weg. Inpakken en wegwezen. Genoeg is genoeg. Ik zei het al: premier Rutte verprutst alles wat hij in handen krijgt. Van de heer Samsom kun je ten minste nog één ding prijzen; over de heer Samsom kun je nog één positief ding zeggen: als hij zo doorgaat, past de hele PvdA-fractie straks in één JSF-toestel. Dat is winst.

(Hilariteit)

De heer **Wilders** (PVV):

Dat is dan toch weer iets positiefs. Als dat gebeurt — en dat gaat natuurlijk gebeuren — stel ik voor dat we dat ene toestel dan maar kopen en met de hele PvdA-fractie erin — een of twee mannen; hoeveel passen er in zo'n toestel? — naar Afrika sturen. Dat is de enige vorm van ontwikkelingshulp die we steunen, natuurlijk op voorwaarde dat zij dan in Afrika blijven.

Nederland kan zich geen kabinet-Rutte II meer permitteren. Ook vandaag weer verliezen 700 Nederlanders hun baan en gaan 50 bedrijven op de fles. De mensen thuis maken zich grote zorgen over hun baan, hun inkomen, hun huur, hun hypotheek, hun pensioen, de opvang van hun kinderen en de zorg voor hun ouders, maar het trio — de drie slopers — speelt gewoon door. De minister-president lacht vooral en speelt wat piano, maar slaat vooral valse akkoorden aan. De heer Samsom brengt eigenlijk alleen nog zijn eigen achterban en wat oude vrouwtjes aan het huilen en tovert Roemeense konijnen uit zijn hoge hoed. De heer Buma — veel in het nieuws de laatste tijd — probeert een comeback te maken met een nieuw repertoire. Hij zingt nu ineens het liedje "de belastingverlaging", terwijl hij jarenlang in elk zaaltje optrad met zijn Kunduzbandje "Buma en de btw-verhogers". Dat hebben wij vooral gehoord, maar wij horen het nu niet meer.

Het kabinet zoekt naar steun bij de oppositie. Wie nog dacht dat de PVV daaraan zal meewerken, moet ik teleurstellen. Bekijk het maar. Mensen zijn het zat en wij zijn het zat. Genoeg is genoeg. Het moet en het kan ook anders. De belastingen moeten omlaag. Lagere belastingen betekenen meer koopkracht, meer consumentenvertrouwen, minder werkloosheid en meer economisch herstel.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA):

De heer Wilders geeft iedereen ervan langs en dat mag, maar wordt het ook niet eens tijd om naar de heer Wilders

zelf te kijken, naar zijn inbreng? Hij komt zo met een motie van afkeuring; ik zal dit maar even vertellen. Ik heb het eens nagegaan, maar hij heeft in zijn bijna tienjarige loopbaan als fractievoorzitter — by far de langst zittende fractievoorzitter — meer dan twintig keer een motie van afkeuring ingediend. Het enige kabinet dat hij ten val heeft gebracht, is het kabinet dat hij zelf maakte en waartegen hij geen motie van afkeuring indiende.

Mijnheer Wilders, u lost geen problemen op. Tien jaar lang hebt u alleen maar problemen gemaakt en het wordt tijd dat u ook eens bijdraagt aan de oplossing van de crisis in dit land.

De heer **Wilders** (PVV):

Ja, wij hebben volgens mij ook twintig zetels meer dan dan het CDA. Los daarvan zou ik tegen de heer Buma willen zeggen dat wij natuurlijk een alternatief hebben. Wij zijn om te beginnen niet met u meegegaan toen u in het Catushuis opnieuw voor 15 miljard wilde ombuigen en de belastingen wilde verhogen, AOW'ers wilde pakken. Wij zijn er ook niet in meegegaan toen het CDA vorig jaar met haar vriendjes van Kunduz 9 miljard belastingverlagingen heeft goedgekeurd, toen het CDA voor 4 miljard btw-verhoging heeft goedgekeurd. Dat heeft het CDA gedaan.

De heer Buma is de grootste hypocriet in dit huis. U bent de buis niet af te slaan met al uw plannetjes voor belastingverlaging. De heer Buma heeft getekend voor de grootste belastingverhoging van de afgelopen 100 jaar. Dat was het CDA. U bent daarvoor verantwoordelijk. U hebt de economie kapot gemaakt met uw belastingverhogingen en dan komt u nu bij mij aan om te zeggen dat ik alleen maar slechte oplossingen heb? U hebt slechte oplossingen. U spreekt met een dubbele tong. Belastingen verhogen, belastingen verlagen.

Ik zeg tegen de heer Buma, mevrouw de voorzitter: mensen thuis zijn niet gek, mensen thuis weten dat de heer Buma en het CDA vorig jaar de accijnzen hebben verhoogd, de belastingschijven hebben bevroren, de btw hebben verhoogd met 4 miljard. Dan kunt u nog zulke mooie artikelen schrijven en praatjes voor de televisie houden, u bent al uw geloofwaardigheid kwijt en niet ik.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA):

Ik krijg bijna de neiging om hier de woorden aan toe te voegen: nu doet u het weer. Namelijk op een vraag die ik aan de heer Wilders stel ...

De heer **Wilders** (PVV):

Die is heel leuk.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA):

Op een vraag die ik aan de heer Wilders stel, antwoordt hij met een wijzende vinger en een beschuldiging. U hebt de afgelopen tien jaar en zelfs daarvoor niets anders gedaan dan anderen beschuldigen en met de vinger wijzen. Het begon al met ruzie in de VVD. U hebt sindsdien met alle premiers ruzie gemaakt, u hebt ruzie gemaakt met de Koningin, u hebt ruzie gemaakt met uw eigen fractie, u hebt ruzie gemaakt met het CDA, u hebt ruzie gemaakt met alle

fracties hier. U zult met deze tien jaar langzamerhand wel over de helft zijn van uw eigen fractievoorzitterschap. Denk zelf eens na over de vraag wat u wilt achterlaten. U laat niets anders na dan een kale vlakte waar mensen alleen nog maar ruzie met elkaar hebben.

De heer **Wilders** (PVV):

Ik denk dat het verstandig is om door te gaan in plaats van op deze gekke teksten te reageren.

Er is ook geld genoeg voor belastingverlaging, want vandaag de dag stroomt ons zuurverdiende geld naar Griekenland, naar Cyprus, naar roekeloze Spaanse banken, naar dictators in Afrika, naar frauderende Polen en Bulgaren, naar straaljagers die niemand wil, naar windmolens die vooral op subsidie draaien en naar zakkenvullende Eurofielen in Brussel. De hele wereld kan gratis geld komen halen bij onze Nederlandse middenklasse en onze Nederlandse gepensioneerden. Ons verkiezingsprogramma van een jaar geleden laat zien dat wij de oplossing voor de crisis hebben: snijden in buitenlanduitgaven en snijden in subsidies, en dat geld besteden aan lagere belastingen en een lager tekort, met als gevolg meer koopkracht, meer banen, economische groei en minder werklozen. De minste werklozen van alle partijen. Had maar naar ons geluisterd, mijnheer de minister-president, en niet naar Diederik Samsom.

Ik zei het al: ik kan kort spreken en snel concluderen. Het vertrouwen is volledig weg. Dit kabinet moet weg. Het is tijd om op te stappen, mijnheer de minister-president. Genoeg is genoeg.

De heer **Pechtold** (D66):

De plaat van de heer Wilders begint een beetje helder te worden, en grijsgedraaid. Hij probeert zorgen te verwoorden. Hij heeft afgelopen zaterdag een bijeenkomst georganiseerd, en daar heb ik zorgen over. Op die bijeenkomst werd de NSB-vlag getoond.

De heer **Wilders** (PVV):

Ach, ach, ach, ach. Zelig mannetje.

De heer **Pechtold** (D66):

Op die bijeenkomst werd de Hitlergroet gebracht. Op die bijeenkomst waren neonazistische symbolen en mensen aanwezig die veroordeeld waren voor antisemitisme. Op het eind bedankte de heer Wilders iedereen. Ik heb vanaf dat moment de heer Wilders nergens de gelegenheid zien aangrijpen om ver afstand te nemen van deze aanhangers. Zou de heer Wilders dat alsnog willen doen?

De heer **Wilders** (PVV):

Wat een zelig mannetje is de heer Pechtold toch. Wat een zelig, miezerig en hypocriet mannetje bent u toch, mijnheer Pechtold. Dat is wat ik u te zeggen heb.

De heer **Pechtold** (D66):

Ik vraag dit omdat wij toegaan naar de Europese verkiezingen. De heer Wilders zoekt toenadering tot het Vlaams Blok. De heer Wilders twittert over ontmoetingen met Lega Nord.

De heer Wilders vindt het fantastisch om met mevrouw Marine Le Pen samen te werken. De start van haar partij, Front National, kent een grote geschiedenis van antisemitisme. Mevrouw Marine Le Pen wil een algeheel keppeltjesverbod voor de openbare ruimte. Mijnheer Wilders, uw oplossingen geeft u mij niet, dus ik wil u vooral aanspreken op datgene wat u oproept. Werkt u dadelijk samen met mensen in Europa die discrimineren en die ook nog eens antisemiet zijn? Graag hoor ik uw heldere standpunt. Dat vraag ik zeker nu u altijd, en dat is hypocriet, zo voor de Israëliische zaak opkomt.

De heer **Wilders** (PVV):

Ik ga echt niet reageren op de ultieme miezerigheid van de heer Pechtold. De hele zaal kan op zijn kop gaan staan, maar u bent te klein, u bent te miezerig om ook maar een minuut serieus genomen te worden. Dat meen ik oprecht. Laat ik dan ten algemene het volgende zeggen. Het spreekt voor zich dat de PVV en de duizenden aanhangers — ik ben er trots op dat zij er zaterdag stonden — niets hebben met extremisme en niets hebben met antisemitisme en dat de PVV niets heeft met allemaal dat soort idioterie. Dat spreekt voor zich. Ik ga mij daar ook niet tegen verdedigen. Ik zeg het nu één keer en voor de laatste keer. Als u daarover door gaat zieken, dan klimt u maar een boom in, mijnheer Pechtold.

De heer **Pechtold** (D66):

Niemand kan mensen verbieden om op een bijeenkomst te komen, maar je kunt wel zelf de schijn ophouden. Ik vroeg de heer Wilders naar de samenwerking die hij nu zoekt in Europa, de samenwerking met partijen en politici die discrimineren en die heel duidelijk ook antisemitische uitlatingen doen. Waarom zoekt u die samenwerking? Ik zou graag toch, misschien ook iets beleefder, een antwoord op die vraag hebben.

De heer **Wilders** (PVV):

Allebei niet. Ik ga mij hier niet verantwoorden tegenover de heer Pechtold. In geen honderdduizend jaar. Hij bekijkt het maar.

De heer **Slob** (ChristenUnie):

Voorzitter. De heer Wilders heeft in een interview onze minister-president een "politieke autist" genoemd. Nu zegt hij tegen een collega dat deze miezerig is. Ik heb er geen enkele moeite mee als we een verschil van opvatting hebben over waar we met dit land naartoe moeten. Dat debat mag ook scherp worden gevoerd. Maar ik vraag hem om mensen altijd, ook al is hij het niet met hen eens, recht te blijven doen.

De heer **Wilders** (PVV):

Met "miezerig" deed ik hem volledig recht.

De heer **Slob** (ChristenUnie):

Ik heb daar gewoon moeite mee. Ik bedoel, je mag op het scherp van de snede met elkaar debatteren, je mag het met elkaar oneens zijn, maar respecteer mensen altijd. En als iemand een vraag stelt, geef dan gewoon antwoord.

De heer **Wilders** (PVV):

Dat de heer Slob zichzelf nog serieus durft te nemen ... Ik bedoel, ik word hier door de heer Pechtold ongeveer voor een halve nazi uitgemaakt, net als mijn achterban. En mij wordt dan wat verweten? Hij is net zo miezerig, als hij dat alleen al maar suggereert. Het interesseert me niks wat hij ervan vindt dat ik dat zeg. Ik neem het voor onze kiezers op, ik laat ons niet voor die zaken uitmaken en ik laat niemand insinueren dat wij iets met extreem of met nazi's hebben. Dat laat ik me door niemand zeggen. Als de heer Slob of wie dan ook daarmee komt, dan krijgt hij de wind van voren, ook als hij van de ChristenUnie is.

De heer **Slob** (ChristenUnie):

Als iemand vragen stelt over iets wat bij een demonstratie is gesignaleerd, kunt u daar volgens mij gewoon op reageren.

De heer **Wilders** (PVV):

Ga toch weg!

De heer **Slob** (ChristenUnie):

Maar los daarvan heb ik een andere vraag. Ik hoor u net zeggen dat uw oplossing voor de crisis is dat er een politieke crisis komt, dat dit kabinet weg moet. U komt met een motie van wantrouwen. Misschien is het wel goed, meneer Wilders, als u die gewoon nu, in de eerste termijn, indient.

De heer **Wilders** (PVV):

Dat zal ik doen.

De heer **Slob** (ChristenUnie):

Dan kunnen we met elkaar bekijken wat de uitkomst is. Wordt die motie aangenomen, dan hoeven we hier niet deze twee dagen bij elkaar te zijn. Wordt ze verworpen, dan kunt u actie gaan voeren en dan kunnen wij met elkaar bekijken hoe we Nederland écht uit de crisis krijgen en aan mensen perspectief kunnen gaan bieden; aan die 700.000 mensen die langs de kant staan. Dat is volgens mij waar we hier met elkaar voor aan het werk moeten.

De heer **Wilders** (PVV):

De eerste suggestie van de heer Slob zal ik met plezier overnemen: ik zal die motie van wantrouwen nu indienen. Daarvoor heb ik toestemming nodig, maar volgens mij krijg ik die wel van de meerderheid van de Kamer. Het tweede wat de heer Slob zegt, is natuurlijk complete onzin. Alle partijen hier, al die hypocriete partijen die vorig jaar hebben getekend voor een lastenverzwaring van 9 miljard, die vorig jaar hebben getekend voor een btw-verhoging van 4 miljard, willen nu zogenaamd zoete broodjes bakken. Ik zei het al: dat is hypocriet. Al die partijen die de komende dagen zaken gaan doen met de heer Rutte en zijn kabinet, en die kruimels toegeworpen zullen krijgen, die zorgen maar voor één ding: dat dit rampkabinet blijft zitten. Die zorgen er niet voor dat het beter met Nederland gaat, maar dat het slechter gaat met Nederland, dat Rutte zijn afbraakkarwei kan afmaken. Dat is het gevolg van deeltjes sluiten met de heer Rutte in de komende dagen. Wij doen dat niet, wij laten hem niet zitten. Wij willen geen kruimel toegeworpen krijgen om

Nederland verder kapot te maken. Hij moet naar huis. Dit kabinet moet naar huis. Wij gaan geen zoete broodjes bakken, wij gaan hem wegsturen. Dat is waar de PVV voor staat.

Goed voorzitter, als dat mag, zal ik afronden met de motie van wantrouwen; anders doe ik dat in tweede termijn.

De voorzitter:

Het reglement geeft aan dat de Kamer expliciet verlof moet verlenen aan een indiener om in eerste termijn een motie in te dienen.

De heer Zijlstra (VVD):

Voorzitter. Na dit betoog van de heer Wilders hebben wij één voordeel: het debat kan er, qua niveau, in ieder geval alleen nog maar op vooruitgaan. Het lijkt mij in die zin verstandig om het debat opnieuw te beginnen. De motie van wantrouwen wordt nu meteen ingediend, we stemmen meteen en gaan daarna een echt debat voeren.

De voorzitter:

Ik moet echt de expliciete instemming van de Kamer hebben. De heer Slob heeft die al gegeven. Meneer Samsom?

De heer Samsom (PvdA):

Wat mij betreft, kan die motie meteen worden ingediend. Maar dan gaan we er ook meteen over stemmen, en klaar.

De voorzitter:

Goed. Ik heb daarmee voldoende steun, maar meneer Pechtold en meneer Buma?

De heer Van Haersma Buma (CDA):

Nou, meneer Pechtold en ik zijn volkomen overbodig, want er was dus al een meerderheid.

De voorzitter:

Ik geef u volledig de ruimte om iets te zeggen. Meneer Van der Staaij?

De heer Van der Staaij (SGP):

Voorzitter. Normaal gesproken vind ik het altijd wel interessant om ook de reactie van de regering te horen op de inbreng die met een motie is ingediend. Je gaat er, normaal gesproken, van uit dat een intelligente beantwoording van de kant van de regering kan helpen om aan het ongenoegen van de oppositie tegemoet te komen. Maar als ik goed naar de heer Wilders heb geluisterd, denk ik dat die ruimte er niet echt is. Sterker nog, de eerste interruptie die hij kreeg, was van de heer Roemer, die hem vroeg of hij niet te constructief was. Ik moest daar ook even over nadenken. In deze bijzondere omstandigheden kan ik me vinden in het nu indienen van de motie van afkeuring.

De voorzitter:

En de stemming over de motie meteen daarna.

De heer Krol (50PLUS):

Ik ben daar niet gelukkig mee, simpelweg omdat ik de hele discussie zou willen horen. Ik denk dat ik uiteindelijk een dergelijke motie wel zou willen steunen, maar niet op dit moment. Ik heb de motie dus graag nu niet in stemming.

De heer Van Ojik (GroenLinks):

Dat laatste geldt niet voor mijn fractie. Ook als we de motie later in stemming brengen, zal ik haar niet steunen, al was het maar omdat de motivatie van de indiener mij op geen enkele wijze aanspreekt. Ik stel voor om de motie nu gewoon in stemming te brengen.

De heer Roemer (SP):

Ik weet niet wat de strekking zal zijn. Ik weet wel wat het dictum zal zijn, maar ik weet niet wat de overwegingen zijn die de heer Wilders erbij zal aanvoeren. Het moge duidelijk zijn dat ik in het weekend ook opmerkingen heb gemaakt over de toekomst van het kabinet. Normaal gesproken zou ik dit liever aan het einde van het debat hebben gehad, omdat ik het eerlijk vind om hoor en wederhoor toe te passen en het debat met het kabinet aan te gaan. We zullen onze overweging maken nu in meerderheid is besloten om er nu over te stemmen.

Mevrouw Thieme (PvdD):

Mijn fractie heeft er geen bezwaar tegen. Daarna kunnen we gewoon doorgaan met het debat.

De voorzitter:

Mijnheer Wilders, u hebt verlof om uw motie nu in te dienen.

De heer Wilders (PVV):

Ik heb zelfs verlof. Kijk eens aan. Dan gaan we dat verlof gebruiken.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het kabinet de crisis alleen maar verergert en geen enkel draagvlak meer heeft onder de bevolking;

zegt het vertrouwen in het kabinet op,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Wilders. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 4 (33750).

De heer Wilders (PVV):

Van mij mag er hoofdelijk over deze motie worden gestemd.

De voorzitter:

De meerderheid van de Kamer heeft aangegeven, direct te willen stemmen over deze motie. De heer Wilders heeft om een hoofdelijke stemming gevraagd en ik zal de voorbereidingen hiervoor treffen.

De heer Roemer (SP):

Ik heb er behoefte aan om een minuutje of vijf met de fractie te kunnen overleggen.

De beraadslaging wordt geschorst.

De vergadering wordt van 11.04 uur tot 11.09 uur geschorst.

De voorzitter:

De SP-fractie heeft mij verzocht, opnieuw te schorsen, voor tien minuten. Dat gaan we doen.

De vergadering wordt van 11.11 uur tot 11.27 uur geschorst.